

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. M. Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obvinenému **M. K.** pre zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, 4 Tr. zák. rozhodol na neverejnom zasadnutí konanom 30. októbra 2013 v Bratislave o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podanom v prospech obvineného **M. K.** proti rozsudku Okresného súdu Prešov z 29. júna 2010 sp. zn. 5 T 62/2010

t a k t o :

Podľa § 382 písm. b/ Tr. por. dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky sa **o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 29. júna 2010 sp. zn. 5 T 62/2010, ktorý v zmysle § 334 ods. 5 Tr. por. nadobudol právoplatnosť 29. júna 2010, schválil dohodu o vine a treste uzavretú 20. mája 2010 medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry v Prešove a obvineným **M. K.**, v zmysle ktorej rozhodol, že obvinený **M. K.** je vinný zo zločinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, 4 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 16. 10. 2006 v P., ako konateľ spoločnosti F.–M., s.r.o. N.. O. X., M., IČO X., vystupujúcej ako dlžník, uzatvoril so S. S., a. s. S. X., B., IČO X., vystupujúcou ako veriteľ, zmluvu o úvere č. 0503888822/2006 Kontokorent na sumu 2.000.000,- Sk, pričom k žiadosti o poskytnutie úveru doložil falošné daňové priznania k dani z príjmov

právnickej osoby, výkazy ziskov a strát a súvahy spoločnosti F. K. A., s.r.o., N.. O. X., M., za roky 2004 a 2005, ktorú nadobudol dňa 28. 7. 2006 na základe zmluvy o prevode obchodného podielu a následne ju premenoval na F. – M., s.r.o., čím takto svojim konaním uviedol spoločnosť S. S. a. s. B. do omylu a spôsobil jej škodu vo výške 2.013.795,67 Sk (66.845,77 Eur).

Za to mu bol uložený podľa § 222 ods. 1, 4 Tr. zák., s použitím § 39 ods. 2 písm. d/, ods. 4, § 36 písm. l/, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov a 4 (štyroch) mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd odkázal poškodenú stranu S. S., a. s., S. č. X. v B. s nárokom na náhradu škody v sume 66.845,77 Eur na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podal dňa 4. júla 2013 na Okresnom súde Prešov dovolanie minister spravodlivosti Slovenskej republiky v prospech obvineného na základe podnetu J. K., dcéry obvineného M. K., podaného ministrovi spravodlivosti prostredníctvom advokáta JUDr. Ľ. B. dňa 27. marca 2013.

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky oprel dovolanie o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. V dovolaní uvádza, že vyšetrovateľ vykonal v predmetnej veci všetky dôkazy ešte pred vznesením obvinenia, ku ktorému došlo až 6. októbra 2009, pričom po vznesení obvinenia neboli vykonané de facto žiadne dôkazy a bolo vykonané iba oboznámenie sa s výsledkami vyšetrovania. Namietal tiež, že po vznesení obvinenia, po uplynutí trojdňovej lehoty, v ktorej si mal obvinený zvoliť obhajcu, ale nezvolil si ho, bol mu obhajca okresným súdom ustanovený až 27. októbra 2009. Vyšetrovateľ takýmto postupom znemožnil obvinenému efektívnu obhajobu.

Dovolateľ namietal, že hoci je pravdou, že obhajca uviedol pri oboznamovaní s výsledkami vyšetrovania, ktoré sa uskutočnilo dňa 7. decembra 2009, že nežiada opakovanie úkonov už vykonaných, za daných okolností, keď v konaní pred súdom neboli vykonávané opätovné výsluchy svedkov a rozhodnutie súdu o schválení dohody o vine a treste sa opiera o výsledky prípravného konania, nemožno pokladať tieto dôkazy za zákonné. V danej súvislosti poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky sp. zn. Tpj 51/2009 zo 7. decembra 2009 týkajúce sa otázky, či môže byť obžaloba opretá o svedecké výpovede vykonané pred vznesením obvinenia, ak k ich vykonaniu došlo po začatí trestného stíhania vo veci a k otázke, či takým postupom došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu.

Vychádzajúc z tohto stanoviska, minister spravodlivosti argumentoval tým, že minimálne jedenkrát by malo dôjsť k tomu, že obvinený a jeho obhajca majú možnosť výsluch svedka sledovať, resp. klásť svedkovi otázky, čo sa v predmetnom prípade nestalo.

Rovnako tak aj neprítomnosť obhajcu pri konaní o dohode o vine a treste v prípravnom konaní dňa 20. mája 2010, ako aj na verejnom zasadnutí Okresného súdu Prešov dňa 13. apríla 2010 zakladá, podľa dovolateľa, významné porušenie práva na obhajobu. Dňa 13. apríla 2010 došlo k späťvzatiu obžaloby prokurátorom a uskutočnilo sa vzhľadom na vyjadrenie obvineného a i keď nedošlo k otvoreniu verejného zasadnutia, na ktorom by musel byť prítomný obhajca, obvinený i mimo rámca tohto verejného zasadnutia robil právne relevantné vyhlásenia, ktoré zapríčinili späťvzatie obžaloby prokurátorom a hoci boli splnené podmienky na povinnú obhajobu, orgán činný v trestnom konaní konal právne relevantným spôsobom vo vzťahu k obvinenému bez prítomnosti jeho obhajcu, čo malo za následok porušenie zákonom garantovaných práv obvineného.

Následne sa obhajca obvineného nezúčastnil ani konania o dohode o vine a treste dňa 20. mája 2010. Vyhlásenie obvineného, že súhlasí s konaním bez prítomnosti obhajcu, nemá právne účinky, keďže v jeho prípade išlo o povinnú obhajobu podľa § 37 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a prokurátor nemal toto vyhlásenie vôbec prijať a mal konanie o dohode o vine a treste odložiť na iný termín. Pretože tak neučinil, súd mal takto prijatú dohodu odmietnuť podľa § 331 ods. 1 písm. b/ Tr. por.

Podľa dovolateľa je irelevantné, či sa obhajca obvineného zúčastnil alebo nezúčastnil priamo na schvaľovaní dohody o vine a treste v konaní pred súdom dňa 29. júna 2010, lebo jeho kontakt s obvineným predchádzajúci tomuto verejnemu zasadnutiu nemožno považovať za dostatočný na to, aby jednoznačne vysvetlil obvinenému výhody a nevýhody dohody o vine a treste z pohľadu obhajoby a nemožno takouto prítomnosťou obhajcu na verejnom zasadnutí nahradiť jeho neprítomnosť v konaní o dohode o vine a treste v prípravnom konaní.

Všetky tieto dovolateľom uvádzané pochybenia v trestnom konaní vedenom proti obvinenému M. K. zakladajú zásadné porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že napadnutým rozsudkom bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 9, § 34 ods. 1, § 37 ods. 1 písm. a/, § 40 ods. 1, § 206 ods. 1, § 293 ods. 9 a § 331 ods. 1 písm. b/ Tr. por. v neprospech obvineného M. K. a aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Prešov, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadril okresný prokurátor v Prešove, v zastúpení jeho námestníka a uviedol, že práva obvineného na obhajobu porušené neboli. Pokiaľ obvinený si v lehote do troch dní nezvolil obhajcu a vyšetrovateľ, vzhľadom na skutočnosť, že obvinený sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Ilava a vzdialenosť medzi Prešovom a Ilavou i skutočnosť, že ku komunikácii dochádzalo poštou, vlastne 11 kalendárnych dní, z ktorých štyri pripadali na deň pracovného pokoja, čakal s návrhom Okresnému súdu Prešov na ustanovenie obhajcu obvinenému, došlo, podľa jeho názoru, k ustanoveniu obhajcu včas, bez subjektívnych pochybení vyšetrovateľa.

K dovolacím námietkam týkajúcim sa oneskoreného vznesenia obvinenia prokurátor uviedol, že takým postupom nedošlo k ukráteniu práva obvineného na obhajobu, lebo účelom úseku trestného konania po začatí trestného stíhania a pred vznesením obvinenia, upraveným Trestným poriadkom, je objektivizovať dôkaznú situáciu v tom smere, aby s predpokladanou mierou pravdepodobnosti vyššou než pri začatí trestného stíhania, bolo možné prijať záver, že skutok obsiahnutý v uznesení o začatí trestného stíhania sa skutočne stal, že zakladá dôvodné podozrenie z naplnenia znakov stíhaného trestného činu a že z jeho spáchania je dôvodne podozrivá osoba, ktorej je vznesené obvinenie. Takéto závery je spravidla nemožné konštatovať už pri začatí trestného stíhania „vo veci“, preto sa domnieva, že v danej veci realizovaný postup vyšetrovateľa nebol v rozpore so zákonom.

K namietanému porušeniu práva na obhajobu prokurátor uviedol, že ide o právo obvineného a nie povinnosť obhajovať sa, teda nie je jeho povinnosťou vždy, v každom štádiu

konania toto právo využiť, pričom nemožno obísť ani právo obvineného obhajovať sa sám osobne, a to aj v situácii, kedy má či už zvoleného alebo ustanoveného obhajcu.

V danej veci boli, podľa názoru prokurátora, ako v prípravnom konaní, tak aj v konaní pred súdom, obvinenému aj jeho obhajcovi poskytnuté dostatočné možnosti na uplatnenie práva na obhajobu. Obhajca obvineného bol riadne upovedomený o jednotlivých úkonoch, rovnako aj obvinený pri tých úkonoch, kde mu toto právo patrilo. Pokiaľ títo svoje práva, v prípadoch, v ktorých im bola poskytnutá možnosť na ich uplatnenie, nevyužili, nemožno konštatovať, že tieto ich práva boli porušené tak, ako má na mysli ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Okrem toho prokurátor poznamenal, že v danej veci bolo realizované konanie o dohode o vine a treste, v rámci ktorého obvinený plne priznal svoju vinu zo spáchania stíhaného skutku, preto sa domnieva, že prípadné opakovanie úkonov vykonaných pred vznesením obvinenia, vo svetle plného priznania spáchania stíhaného skutku a uznania viny obvineným, by bolo zbytočné a neúčelné a znamenalo by zbytočné priesťahy v konaní. Podotkol, že nie každé porušenie práva na obhajobu zakladá dôvod na spochybnenie pôvodného rozhodnutia a ak by aj išlo o porušenie práva na obhajobu, vždy je potrebné vyhodnotiť, či toto právo bolo porušené zásadným spôsobom, v závislosti od toho, či by mohlo vyvolať odlišné rozhodnutie vo veci. S ohľadom na skončenie veci dohodou o vine a treste vyslovil presvedčenie, že nové konanie by nemalo ako výsledok rozhodnutie odlišné od pôvodného právoplatného rozhodnutia, ale by bolo len formálnym zopakovaním jednotlivých úkonov, ktorých zákonnosť je v dovolaní namietaná.

Preto prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie postupom podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal dovolanie ministra spravodlivosti a zistil, že dovolanie bolo podané v zákonnej lehote troch rokov, krátko pred jej uplynutím, počítanej v zmysle § 370 ods. 1 a 2 Tr. por. a v uvedenej lehote bolo podané na mieste, kde bolo možné tento mimoriadny opravný prostriedok podať, teda na Okresnom súde Prešov, pri dodržaní ustanovenia § 370 ods. 3 Tr. por., avšak súčasne zistil aj to, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, ako podané

neoprávnenou osobou, lebo nebolo podané na základe podnetu, ktorý by mohol byť relevantný na podanie dovolania.

V predmetnom prípade došlo k schváleniu dohody o vine a treste.

Podľa § 334 ods. 4 Tr. por., v znení účinnom od 1. septembra 2011, ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie, okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Podľa § 369 ods. 1 Tr. por. v znení zákona č. 262/2011 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2011, dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Dovolanie proti rozsudku o schválení dohody o vine a treste môže podať minister spravodlivosti z jediného dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Nemôže tak ale urobiť na podnet strany v konaní, ktorá bola účastníkom dohody o vine a treste schválenej rozsudkom súdu. Zmyslom dohody o vine a treste je v skrátanom konaní dosiahnuť čo najrýchlejšie právoplatné skončenie trestného stíhania, po priznaní viny obvineného za dodržania veľmi rigorózných procesných podmienok jednak na uzavretie samotnej dohody (§ 232 a nasl. Tr. por.) a potom jej schválenie súdom, keď na všetky otázky uvedené v § 333 ods. 3 písm. a/ až j/ musí obvinený odpovedať kladne, pričom podstatná časť otázok, na ktoré musí odpovedať, sa dotýka dodržania práv na jeho obhajobu.

Pred schválením dohody o vine a treste musí obvinený odpovedať kladne aj na otázku uvedenú v § 333 ods. 3 písm. j/ Tr. por., ktorá sa týka dôsledkov prijatia návrhu na dohodu o vine a treste spočívajúcich v tom, že obvinený nebude môcť podať odvolanie proti takému rozsudku o schválení dohody.

Ak v iných prípadoch, netýkajúcich sa schválenej dohody o vine a treste, nie je možné vzhľadom na ustanovenie § 372 ods. 1 Tr. por., aby osoba, ktorá nevyužila právo na podanie riadneho opravného prostriedku, neskôr svojim podnetom iniciovala u ministra spravodlivosti podanie dovolania (týka sa to ako obvineného tak aj prokurátora), o to viac musí tento princíp

platiť pri schválení dohody o vine a treste, pri ktorej si obvinený uvedomuje v odpovedi na otázku podľa § 333 ods. 3 písm. j/ Tr. por., že ani nebude môcť využiť riadny opravný prostriedok.

Bolo by proti zmyslu tohto procesného inštitútu, aby na základe podnetu obvineného, alebo osoby, ktorá by v iných prípadoch v jeho prospech mohla podať odvolanie alebo dovolanie (pokiaľ ide o dovolanie, majú sa na mysli osoby uvedené v § 369 ods. 5 Tr. por. a to, okrem iných tam uvedených osôb, príbuzný obvineného v priamom pokolení, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel alebo druh, ktorí môžu podať dovolanie v prospech obvineného s jeho výslovným písomným súhlasom), bolo možné opäť otvárať ukončený proces trestného stíhania, v ktorom obvinený o dôležitých otázkach dotýkajúcich sa dodržania jeho práva na obhajobu odpovedal kladne, aj s uvedením si dôsledkov uvedených v § 333 ods. 3 písm. j/ Tr. por., že ak súd prijme návrh na dohodu o vine a treste a vynesie rozsudok, ktorý nadobudne právoplatnosť vyhlásením, nebude možné proti nemu podať odvolanie, pričom v podnete namieta, a teda odpovedá záporne v podstate to, na čo odpovedal kladne v procese schvaľovania dohody o vine a treste.

Právo osôb uvedených v § 369 ods. 5 Tr. por., ktoré v iných prípadoch, nie v prípadoch schválenej dohody o vine a treste, majú právo podať dovolanie, je odvodené od práva obvineného, čo je podmienené jeho výslovným písomným súhlasom. Keďže podnet na podanie dovolania ministromi spravodlivosti nemôže podávať obvinený, nemôže ho podať ani osoba uvedená v § 369 ods. 2 Tr. por., aj keby na taký podnet mala výslovný písomný súhlas obvineného.

Dcéra obvineného M. K. J. K. nebola preto aktívne legitimovaná na podanie podnetu ministromi spravodlivosti na podanie dovolania proti rozsudku, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, z jediného možného predpokladaného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Nie je vylúčené, že by taký podnet mohla podať osoba iná, ktorej sa nepriznáva právo na podanie dovolania. V súčasnosti však už uplynula lehota na podanie dovolania v oboch smeroch, v prospech i neprospech obvineného.

Keďže dovolanie ministra spravodlivosti nebolo podané na základe relevantného podnetu, ide o dovolanie podané neoprávnenou osobou a ako také muselo byť postupom podľa § 382 písm. b/ Tr. por. odmietnuté.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 30. októbra 2013

JUDr. M. K a r a b í n, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová